

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Ахрорӣ Гулчехрахон Усмонзода дар мавзӯи «Асосҳои педагогии истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар тарбияи ахлоқии насли наврас» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ)

Автореферати мазкур ба таҳқиқоти масъалаи мубрами ҷомеа – ташаккули хислатҳои ахлоқии насли наврас тавассути истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик бахшида шудааст. Муаллиф дар таҳқиқоти худ қайд менамояд, ки ҳифзи бегазанди арзишҳои миллию таърихӣ ва фарҳангӣ, ташаккули ҷаҳонбинии демократию дунявӣ, таъмини пойдории ваҳдат ва суботи ҷомеа малакаву маҳорати баланди касбиро аз омӯзгорон ва масъулиятро аз волидайн тақозо менамояд. Пешравии шахс ва ҷомеа бо роҳи эҳёи фарҳанги этнопедагогии халқ тавассути бедор кардани шавқу ҳавас ба расму оинҳо, иду ҷашнҳо ва маросимҳои миллий имконпазир аст.

Муаллиф бо далелҳои эътимодноқ исбот намудааст, ки ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар ташаккули ахлоқ замина мегузоранд, ки бо беғаразӣ, дастгирии ҳамдигар, амалҳои ҳамбастагӣ, меҳрубонӣ, масъулиятшиносӣ вобастагӣ доранд. Яке аз вазифаҳои муҳими ҷомеа тарбия намудани сифатҳои баланди инсонӣ, ҳисси қарзи ахлоқиву шаҳрвандӣ, масъулиятшиносӣ ва ватандӯстии насли наврас мебошад.

Зикр кардан ҷоиш аст, ки мероси фарҳангии халқи тоҷик бо тамоюлҳои демократии башарӣ ва умуман, фарҳанги ҷаҳонӣ ҳамгиро аст. Маориф муҳимтарин воситаи рушди ҷомеаи инсонӣ буда, баҳри баланд бардоштани тарбияи ахлоқии насли наврас ҳиссаи беназир мегузорад. Ҳадафи асосии соҳаи маориф бояд аз эҳёи хислатҳои тарбиявӣю ахлоқии насли наврас, ба монанди ватандӯстӣ, масъулиятшиносӣ, таҳаммулпазирӣ, ки таърихан иқтидори маънавии халқи тоҷикро фароҳам овардаанд, иборат бошад. Ин самт дар шароите, ки Тоҷикистон давлати мустақил, демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ эътироф шудааст, аҳамияти калон дорад. Ҳамаи пешравӣҳои ҷаҳони муосир барои ташаккули тафаккур ва ҷаҳонбинии насли наврас дар назди омӯзгорон вазифаҳои басо муҳиму ҳалталабро мегузоранд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки нахустин маротиба дар доираи илми педагогикаи тоҷик масъалаи истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар ташаккули сифатҳои ахлоқии насли наврас ҳамчун як низоми педагогӣ таҳқиқ шудааст. Дар рисолаи

мазкур муаллиф роҳу усулҳои самарабахши кори тарбиявиро тавассути татбиқи амсилаи ташаккули сифатҳои ахлоқи насли наврас коркард кардааст. Муаллифи рисола бо роҳи озмоиши педагогӣ ва татбиқи барномаҳои таълимӣ исбот намудааст, ки истифодаи ғояҳои этнопедагогии халқи тоҷик дар ташаккули сифатҳои ахлоқи насли наврас, ба монанди ватандӯстӣ, таҳаммулпазирӣ, масъулиятшиносӣ нақши муҳим доранд.

Хулосаҳои илмӣ дар автореферати диссертатсия бо мисолҳои воқеӣ, далелҳои оморӣ ва таҳлилҳои педагогӣ асоснок шудаанд. Аз ҷумла, нишон дода шудааст.

Пешниҳодҳои илмӣ-методии муаллиф дар асоси натиҷаҳои тадқиқот бо далелҳои воқеӣ асоснок гардида, ба амалия нигаронида шудаанд. Натиҷаҳои бадастомада, мавод ва хулосаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ барои ҷустуҷӯи қарорҳои нави педагогӣ, коркарди низомҳои муаллифӣ, ки самтҳои афзалиятноки мукамалгардонии мазмунӣ технологияи ташаккули хислатҳои ахлоқи насли наврасро тавассути истифодаи ғояҳои этнопедагогика дар шароити муосири низомӣ таҳсилот ва дорои маънавиёти воло муайян мекунанд, ҳамчун асос хизмат карда метавонанд. Ин нишон медиҳад, ки тадқиқот на танҳо аҳамияти назариявӣ, балки арзиши амалӣ ва истифодабарии васеъ дорад. Дар маҷмӯъ, гузоришҳои илмӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф асоснок, мантиқӣ ва бо далелҳои воқеӣ тасдиқшуда мебошанд.

Таҳқиқоти илмӣ дорои арзиши назариявӣю амалии баланд мебошад. Натиҷаҳои бадастомада метавонанд барои таҳияи дастурҳои методӣ, такмили мундариҷаи барномаҳои таълимӣ ва раванди тарбиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ васеъ истифода шаванд.

Дар озмоише, ки диссертант байни хонандагон баргuzор намудааст, ба нишондиҳандаҳои хислатҳои ахлоқӣ - ватандӯстӣ, таҳаммулпазирӣ байнимиллӣ ва масъулиятшиносӣ диққати махсус дода шудааст. Барои мақсаднок истифода бурдани воситаҳои этнопедагогика, ба андешаи диссертант, зарур аст, ки ҷанбаҳои педагогӣ, раванӣ ва иҷтимоии хонандагон ба назар гирифта шаванд. Дар ҳолати ақсуламал қорҳои тарбиявӣ натиҷаи дилхоҳ намедиханд.

Мазмуну муҳтавои автореферат мувофиқати комил бо мундариҷаи рисола дошта, моҳияти қорро яққоя бо интишороти муаллиф, ки дар маҷмӯъ фарогири 2 монография ва 43 адад мақолаҳои илмӣ мебошанд, пурра инъикос мекунанд, ки 17 адади онҳо дар маҷаллаҳо ва нашрияҳои, ки аз тарафи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф карда шудаанд, ба ҷоп расидаанд.

Бо баробари натиҷаҳои назарраси илмӣ дар автореферати диссертатсияи тақризшаванда чунин эроди тавсияшавандаро зикр намудан мумкин аст:

1. Дар ҷадвали 1 (саҳ.36) омилҳои хоҳишҳои ахлоқ дар байни насли наврас нишон дода шудааст. Хуб мешуд, ки муаллиф таъсири интернет ва телефонҳои мобилиро ба тарбияи ахлоқии наврасон бо мисолҳо шарҳ меод.

Эроди гирифташуда сатҳи баланди таҳқиқоти гузаронидашударо паҳна карда, ҳамчун пешниҳод барои таҳқиқотҳои минбаъдаи муаллиф тавсия мешавад.

Аutoreферати диссертатсия аз таҳқиқоти қомилан баитмомрасида шаҳодат дода, барои ғанигардони илми педагогика, махсусан тарбияи ахлоқии насли наврас мусоидат менамояд.

Дар асоси ҳамаи гуфтаҳо қайд намудан зарур аст, ки автореферати диссертатсияи Аҳрорӣ Гулҷеҳраҳон Усмонзода дар мавзӯи «Асосҳои педагогии истифодаи ғояҳои этнопедагогикаи халқи тоҷик дар тарбияи ахлоқии насли наврас» ба талаботи Низомномаи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, қомилан ва пурра ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) мебошад.

Муқарриз: доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи барномасозӣ ва низомҳои зеҳнии МДТ «Донишгоҳи байналмиллалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон»

А.Р. Мирзоев

19.02.2026

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Борбад 48/5.
Тел: (+992) 918-63-61-13; E-mail: aziz69@mail.ru

Имзои Мирзоев А.Р.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДБССТ

19.02.2026

Ш.Н. Ҷӯраев